

బుద్ధ శతకం

రచన

అచార్య వోధి వాస్కర

ఆదిబౌద్ధ మిషన్ పబ్లికేషన్స్

విజయవాడ - 2

చరణ నెల 1

మూల 2000

బడ్డెం 1, 9, 9, 79

కొత్త 14 1

వెల
0-6-0

వై.ఆం.ఆర్. ఆర్ట్స్ కలెజ్

ఎడమవారి 2

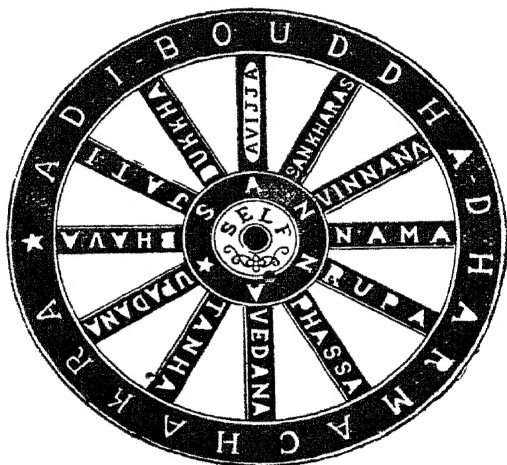

అంకితం

- శా॥ ధాన్యాన్ని తత్వవేత్త, జగదరామ్యండు, సర్వండు
స్వాధారమ్ముగ దత్వభేగముఁ దాఁజాటింపనలడీ యిలన్,
బోధనండును జితాత్ముడును సంబుద్ధుండుకె గౌతమో
గోధల్గార్చి నాడు ముక్తశతంబు స్పందికొ పూజ్యుడా !
- స॥ ఆంధ్రుడవ న్న హర్షముగ దా యపరామృతపతీ ! కిడింది, నే
గాంధ్రుడ, బోధి భాస్కరుడ, నాదిమ బౌద్ధమత ప్రచారికు ,
డాంధ్ర కవి ప్రపంచమున నాదర మొప్పగ బుద్ధ ధర్మము
న్నాంధ్రముగందుగూర్చి తది యంకితిమిచ్చెద నీకు నాంధ్రుడా !
- మ॥ ఇది నా స్వారముఁ గోరి కాదు సుమి, నే నిద్రారుణిం ధర్మముం
బదిలమ్ముం బొనరింపఁగోరి యిపు డీభారమ్ముఁ జేపట్టతిన్,
బెదిలే లిచ్చినాఁ దీరఁబోదు ధనలోభంబేని చారిద్ర్యమే
నృసి హర్షించెద నాడు కాశ్యముఁ బరామర్శించిన న్మాన్యుడా !

ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి, అద్వైతా ప్రపంచ ప్రానికా -
 కైకలూరు తాలూకా వరహాశ్రమం గ్రామస్థల సంక్రాంతి

కానుక

బుద్ధిం సరణం గచ్ఛామి
 ధమ్మం సరణం గచ్ఛామి
 సంఘం సరణం గచ్ఛామి

తొలిపలుకు

నాగరికతా పరిణామంలో ఉత్పత్తి పరి రాలనుబట్టి రాతియుగం, రాగి యుగం, లోహయుగం, యంత్రయుగం అనీ, సాంఘిక వ్యవస్థల బట్టి గణతంత్రం (Primitive Communism), సూతధర్మం (Slavery), కులధర్మం (Feudalism) ధనతంత్రం (Capitalism) శ్రమతంత్రం (Dictatorship of the Proletariat) సమ తంత్రం (Communism) అనీ స్పష్టమైన దశలు కనుపిస్తున్నాయి. కులధర్మం నుండి 'సమతంత్రం' వైచిత్త్యం ఆసయాంబే యూరపే త్వరిత తిని ప్రగోగమిస్తున్నా, 'గణతంత్ర' నుండి కులధర్మానికి ప్రగోగమించటంలో ఆసియాదే ముందడుగుంచి షింగులో నాయకత్వం భా తదేశమే వహించి ది

ఒక సంఘతంత్రంను ఒ మరో సంఘతంత్రంలో మార్పు అవునమయినప్పు డెల్లా ఒక్కొక్క తత్వవేత్త బయలుదేరి సంఘాన్ని ముందుకు నడిపించిట్లు చరిత్ర దివిన యెవరి యినా నోదపడుతుంది అయితే ఒక్కొక్క తత్వవేత్త ముందు చావుతో తన తిక్షణ ప్రవృత్తిగాక లేకునా రాదగు మార్పులనుగూడా నూచించ గలుగుతాగు బుద్ధుడే తరగతికి చెందినవాడు

ప్రస్తుత లోకాల్లా అతి ప్రాచీనమయిన నాగరిక తల్లి ఒక దానికి భారతదేశం పుట్టినిల్లని అదరూ అంకిరించినదే అయితే రాజకీయంగా, సాంఘికంగా ఆర్థికంగా కాని అర్థం గుర్తించ నివారిస్తున్నాది భారతదేశంలో క్రీస్తుకు పూర్వమే, ఆరవశతాబ్దానికే సూతధర్మం తుదముట్టి కులధర్మం కుదురుకొన్నది బుద్ధుడు కులధర్మం మీద తిరుగుబాటు నడిపించాడు ఆ తిరుగుబాటు తత్వం యీనాగో కీ మన కుపయోగ పడుతుంది నమ్మంతోనూ, బుద్ధుని గురించి నేడు బహుధా ప్రచురితంగా ఉన్న అపోకలగు తొలగించే ఉద్దేశంతోనూ, యీ శతకాన్ని మీ ముందుంచుతున్నాన అయితే బుద్ధులకు ఈనాడు భారతంలో ఎంచేత నమించకుండా నోయిఉండంబె, కులధర్మాన్ని పునరుద్ధరింప పూనకొన్న గుర్త రాజుల ప్రతిపక్ష్యతే కారణం అని గుర్తించుకోవాలి

పాత లేకుండా కొత్త కిగ పాతమీతా మించిన నేనను క ని పాతలో ఉన్న
 నుంచిని వుంటుంటిగదు అయితే అసలు పాతచరిత్ర యేమిటో తెలిసేగదా, అందులో
 మేది మంచివో తెలుసుకొనగలిగేది? అంతే కాదు మరితను ప్రస్తుత జీవించడానికీ
 'అది బౌద్ధ మిషను పూనుకొన్నది ఈ కృషిలో విఫలమయ్యింది ఎంతైనా అవసరం
 మున్ తగ్గరిలో వెలురబబోయే "సంస్కృత" అనే మాసపత్రిక వు మీ ఎందలను
 ముందు పంపితే సంతోషం నివారాలకోసం ఉత్సాహమున్న గారు అది బౌద్ధమిషన్,
 వి య వాడ-2 అడ్రసుకు వ్రాయ (సారన సెలవు)

విజయవాడ

16-1-1953

ఆచార్య బొదిభాస్కర,

పులికెర్ర

బుద్ధ శతకం

చ॥ ఎవనిగూటించి గాధ లవి యేన్నియొ పుట్టి యిలన్సెవించెనో
యెవని స్మరించుచుండురెల 'వసియ' గొన ప్రజ ల్మదంగుకో
నెవని మతమై యంతవఱి 'కిండియ' కీ రికీ బట్టుకొమ్మయై
యవని జరించె నట్టి మహామాన్వితు నిన్నుఁ దలంతు బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ 'బుద్ధచరిత్ర' సూర్యే దగఁబూజ్యుఁడు నాకుఁబితామహుండు తా
సిద్ధుఁడు 'చెళ్ళు' యిక శిష్యుఁడు కాలురి మద్గురుండు తా
ద్ధరఁ బింగళిం గలిసి యేర్పడ వ్రాయఁ 'సంఘ' గాధ నే
బద్ధ మొనర్తు 'ధర్మమును' బంధిత మాన్యముగాఁగ బుద్ధుఁడా!

మ॥ ఒక వందనచియింతుఁ బద్యముల నా యెజ్జల్బళీ, భాస్కరా!
యిక నీకుం గవియన్న బిర్ద రాలు తామీయం బ నేమోయన,
న్నొకసావ్రాట్టువు నీవు సర్వులును నె నోయీ యన న్నంపద
ల్పకిరీణాసి శ్రమించి కన్గొనిన సత్సారమ్ముపై బుద్ధుఁడా!

మ॥ శ్రీతి కే జేసెద నీదు ధర్మ మల నుత్కృష్టంబుగా జూపఁగన్,
గతియందుం గల దోషముత్పలికి లాగంజూడఁగా నేమి నే
బ్రతినం బూనితి ఘామి నందరికీ ద్వత్విజ్ఞప్తి బోధింపగ,
న్వితముం దప్పిం భారతీయులనుఁ గన్వితం యగ్గ బుద్ధుఁడా!

మ॥ అనఁగాఁ గొందరు వేరువేరునె శబ్దార్థమ్ములకై కైత తా
విన స్సంపుం గలిగింప నర్థమును భావింపంగఁ బోకురీదురో
మనలో మాటకు మూఢ భక్తు లిల నామాట బ్రబుళింపింతురే ?
తినుచో నాల్కనుఁ దాటిపట్టెవలె బంధింప న్నైలు ల్బుద్ధుఁడా!

చ॥ చెడుగుడుగూత నాకవిత, వెంగనము ల్పరవళ్లు ద్రొక్కెడి,
 న్నగువగ నచ్చగింపదిక నాతి స్వతంత్ర నటంచు బర్పిడుక,
 దడుపొక యింతలేక దగ ధర్మము జెప్పు నికేరికైన, బో!
 ఒడబడదింక నేముసలినో వరియింపగఁ దాను బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ బుద్ధునిపేరు నెప్పగ నె గొంగును లోకము శాంతివాంఛమై,
 బుద్ధునిమాట విన్న వెనఁ బొంగును లోకము నామృతవాద్యమై
 బుద్ధుని గాథలెంచి మదిఁ గొంగును లోకము కీర్తి కాంక్ష, సం
 బుద్ధునిపేరు నెత్తగఁ గుబుద్ధులు క్రుంగకెంత బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ రక్షణ సేయఁగాఁ బ్రజల రాజ్యము విడి, శ్రమంబుపైచి, నీ!
 భిక్షువుఁగె త్రిజతనిడి భీతినివీడి, పరిభ్రమించి, యా
 మోక్షము మోక్షమంచుఁ గడు మోసము నేసెడి మూకనంతటి
 స్పృహఁజేసి, పెందరినొ శీలమునం దుసిఁగొల్పి బుద్ధుఁడా !

మ॥ లివయే కానగ రాని కాలమునఁ గెలికె నీ ధర్మము
 స్విపులమ్ము నొప్పనరించి, ఎల్లెసలకు స్వేదంబి నీ శిష్యుల
 స్విపిసమ్ము ల్నుగరిమ్ముల న్నొకటిగా వేవేఁబ్రచారించి, నీ
 రిపు సంఘమ్ముల నుత్తరించి జయభేరి స్వేసికొ ముద్ధుఁడా !

శా॥ దండంబుం ధరియింపరే ముఖులు నిద్దామంబుఁ బాలింపఁ గో
 దండంబు న్నెసఁబూని రాఘవుఁడు తా దండింపఁడే రాము, బ్ర
 హ్మాండంబుం దగ నూపఁడే హలముచే నా యాదవుం, డొర! నీ
 యండం జేరిన ఘంఘమేకదవె నీ యణ్ణన, మో బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ దేవుడ నం కొకండు మరి దేవు పుత్రుడ నంచ నొక్కఁడు
దేవుఁడొకఁ గం కొరుఁడుఁ బల్కుడె నెరి ఁజుముగా ।
నీ విట ధృచక్రమున నల్పంగ దేవతలందరు న్నెనన్
గ్రోవయి మ్రొక్కిరే భువిఁ బోవుమటంచును తాముబుద్ధుఁడా ।

చ॥ భువి నిపుకన్న పెద్దమతము ల్పొక్కిరి మూఁడె యందును
స్తివులఁ బురాతనమ్ములు రమించును నీ సుత మద్దిశాఖలై
యవని నగ త్మవాదమున నాదట ముంగఁగ వాందువుల్బల్బీ ।
యవిలమాడ్కి నీవు నొక యజ్వలదేవత వండు మధుఁడా ।

స॥ మతిములటన్న మూఁగు లపరాత్రము యోచనరేకి దేవుని
సృతము భజించుచుండుటయ్యె నారమనం దలఁతు రీ యిలన్
గతి మిది యేమొ దౌర్యమును ఖండ జేయఁగ, నాడుదానికిన్
పతిచొక డైవమంచు నవి వారము సెంగ నేమి బుద్ధుఁడా ।

చ॥ మతము లనన్ ప్రియంగిలిగఁ గూనవసంతతి నద్ధరింప నే
వితమునఁగల్గె నిన్ని మతభేదమాలంచునఁ బల్కురే భువి
స్మృతి యొకయింత లేకఁ దగ మాటలయర్థ మెఱుంగకక భళీ!
మతమును వాదిమున్ ఇజము' మాటల భేదిముకాదె బుద్ధుఁడా ।

మ॥ కనమే కాంగ్రెసు కమ్యునిస్టులన నిక్కాలమ్మునన్ వాదము
ల్వినమే పెక్కులు లు మేలు లవి విన్విధి జరింపంగఁ దా
మనగాఁ గడియె యజ్ఞతన్ముగి నే నన్నీ సమమ్ముచు, లే
నగాఁ జెల్చునె భేదము స్థితిములం దావంతయు న్బుద్ధుఁడా ।

చ॥ ఇలగల చెన్నయో మతమురేర్పడ మానవసంతతికొ, భళి!
 కల మలము ల్గును స్తమును గాదిలి మ్రొక్కంగ దేవతాళి ని
 ర్మమతు లాదిబౌద్ధులును మ్మాన్యుల సింహశవాసు లెన్నఁడున్
 దలఁపరు నిన్న దెవుడను ధర్మమునే శరణండు మధుఁడా!

ఉ॥ చారిక జివులయ్యుఁ దొలిసారి 'లిం గనుఁగొన్న కీ రిణో
 నారయఁ 'శన'యందుఁ దొలి యచ్చుమరి ప్రమకూర్చుప్రజ్ఞ రో,
 బారిము ముట్టఁ దిర్కముగ బడముఁ జిన బుద్ధిమత్త నే
 పాడిన వౌద్ధులన్ భువిని భాస జసిశివెవ గుడ్డుఁడా!

ఉ॥ క్రస్తుకుఁ బూర్వ మీ విచటఁ ిర్తియఁగ వ్హనమార్గము
 స్వీస్తృతిమయ్యెఁ బో కిలలు విద్య లవె న్నయె ఘోషికమ్ము
 ప్రస్తుతిసేయఁ దా యవసభాగ్గురు 'లి బండ్ రింకను
 స్వీప్తుముగ్ గొనర్చి రటఁ బ్రీతిని క్రీకులు వాని బుద్ధుఁడా!

మ॥ 'డయలెక్కి క్షేవ డెబ్బసొమ్మగును పో డంబంబుఁ బల్కఁగ
 న్నియమింపం దొలి నీవు, సొకెటిను దానిం గ్రీనులో నేర్వఁడే
 పయనించె న్నది రోముగుం విడప నా పాశ్చాత్య దేశమ్ములు
 న్నియగుం బొప్పఁ బుంచినంతఁ జెడునే నీ ధర్మమో బుద్ధుఁడా!

చ॥ అయినను క్రిను గందు జను లంతకు మున్ను మలంచి బొమ్మల
 న్నియతినిఁ బూజసేయు టది నీతియటంచుఁ దలంచి కొల్వఁగా,
 నీయమమువీడి గ్రహస్థులు నిల్వరె యిచ్చట నీదు బొమ్మల
 న్రయమున బ్రాకె బొమ్మలిక రాజ్యములన్నిట నిల్లె బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ కస్తను యాదోకండు పరికించి యిలం గల గొమ్మపూజ, దా
'నాస్తి గతోయి' దేవునికి నామము, రూప మనంగ నాతని
గస్తి ముంచి కంబమున గట్టియు యాదలు గండుము రులె
మస్తము గుళ్ళుతీగ నిశి మాయురే! చంపిగాదె బుద్ధుడా!

ఉ॥ క్షీన్తునె దేవుడంచు భవి ిడ్పడఁ బాజలు సేయ గాఁబడ
ల్మస్తము లైగ ప్పరిక మౌ న్మును గూల్చుతా మహమ్మద
మస్త తుర్కగి ధ లవి ద్రోఁబఁగ గ్రీకుల కోమకు న్నిటక
స్త్రైస్తవ గ్రాపు చేయు చెడఁబ్బలఁ ద్రుంపరె వారు బుద్ధుడా!

ఉ॥ దేవుడనంగ నర్థమొకి నీయులు డన్నను, నీవు చెప్పరే
“క్రీస్తునఁ జూపఁగ్గు దికఁ దోడ్పడఁజాలను నసిద్ధికై
నీవయి దారించుచు చెన్ను దొలంగు నవిశ్వ' యంచు స
బ్భవము ఎడి గొమ్మకు భక్తి జూప ఫలంబె? బుద్ధుడా!

ఉ॥ దేవుడ వంచు న్నిన్దొలువ దేశము లెన్నియొ యీనుచే నిటక
బ్రోవయి బ్రాహ్మణోత్తములు రచ్చుడు కేర కిడంచుఁబల్కరే?
నీవొక రాజువొంట నిల నీమత మింతగఁ గ్రాకెనంట, నూ
రా! విను, రామకృష్ణు లిల రాజులుగారొకొ తాము బుద్ధుడా!

ఉ॥ కావ్యములన్ని నీనెనుకఁ గాదె రించిరి సంక్రాంతిమ్మునక?
దివ్యము నాది కావ్యమన దిటక నందొక రాముగాధయే,
భవ్యమనంగఁ దత్కథను భావ లోక గిరాతుఁ డొండనకొ
భావ్యమె ర ముడం చొకఁడు భాసిలె నీయిలనంట? బుద్ధుడా!

ఉ॥ “పంచమశేదమ నిర్బురుదు భారతకావ్యమునంద రూఢియకా,
 సంచితరీతిఁ జెప్పనది యాదిమ భారత సంవిధానముక
 సంచితమయ్యె నాశ్వుల ప్రశస్తియుగంపు పూర్వజీవితం
 బెంచఁగ శేదమం దనుమ న్ముగం బండితులండు బుద్ధుడా !

మ॥ ౭ క ౯ నైన నధర్మ వేదమునె నీవ క్కంతయు న్నైతివే
 లొకా? నీ నైదులు సైతముం దిడవఁగా నుక్క పరే చర్చలన్ ?
 ఇక నీ పిమ్మటఁ బుట్టె భారతమునం చేఁ జెప్పఁగాఁ బొంగో?
 యిక వానిమ్మదియేల? శేదమ లు మూఁడేగావె మును యడా !

మ॥ కలరీ లేరొ యెఱుంగఁజాల మిపుడా కాలమ్మునం గృష్ణుండు
 న్బలరాముం ఁక నీవు దక్కఁ గలవె నావింపఁగాఁ గెండుకా?
 బలకం జ చ్చిరి నీవలేవనుచు దుర్భాష ల్మహాయానుల
 న్మలిన త్కల్గిమి గూడి గొందరిద ని మ్మామ్మో? నీ! బుద్ధుడా!

ఉ॥ ఆర్దురు బుద్ధులుంఁదిరని యంటివి నీవిల నీగు మున్న, వా
 రాద్గు నీదు ధర్మమునె యాదట నల్పుట నిభ్భువిక, భల్లే!
 యార్దురటన్న నీమ మరియం గనరాదని యంటిగాదె! నీ
 వార్దురి నేడుఁ జేసితివి యాపయి నెందరు లేరు? బుద్ధుడా!

ఉ॥ హిందువులన్న పేరు తొల హీనముగాఁ దలఁపోయ భారతం,
 జంద మటించు నెంచి యిపు డందరు హిందువులే యట్లండు నీ!
 మందమతు ల్యధార్థమును మాఘ్యముచేత నెఱుంగఁజాల రీ
 వెందును హిందుదేశమని యెన్నఁడుఁ బల్క వుగాదె బుద్ధుడా

శా॥ ఉన్నాడొక్కఁడు మామహే శ్వరుఁడనన్నదాఠముం జీయఁగా
విగ్నాణమ్ముగ వెల్కిఁదీసి యొక ఋగ్వేదోక్తమంతమ్ముఁదా
మిన్నున్ముక్కఁగ నార్చుచుండెను దుర్యోధన్ బ్రయోగించి, యో
యన్నా నాందువులన్న పేరు మఁదేయంచు భళీ! బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ తాతకు నేర్పఁగాఁ దరకు దగ్గ లిల న్నినుమించి యేరు మా
ప్రాత చరిత్రఁగూర్చి తగఁగారము ముట్టఁగఁ జెప్పఁగల్గు బో!
సూతుఁడు శౌనకుండు మరి సోదకునైనను గాన గారు నీ
ఘాతముల స్ఫూ? త్రిుటకమ్ముల నెచ్చటనేని బుద్ధుఁడా!

చ॥ అయినను శౌష్ఠమందు రిట సంతకు మున్నగులట్టి గాధల
స్వయినము గా గ వ్యాసుఁడల వ్రాసెంటంచును, పేరులన్ననో
నయమగు నేటి వ్రాతఁ గనో గ్గుగు నట్టివి నమ్మరేరు న
స్థయమున నీతిఁ జెప్ప మన వ్రాతపురాణములందు బుద్ధుఁడా!

చ॥ కులము న గోత్రముల్లవె! కుట్రయనందగుఁగాక, జెల్లునే
కలియుగమందు ద్వాపరపుఁ గర్మయు ధర్మము? కృష్ణఁబ్రాభవ
మ్మిల నదియెంత జెప్పినను నేమి ఫలం బది త్రేతనుండనే?
యలవియె యేరికైన నిను నంటగ నీ యుగమందు? బుద్ధుఁడా!

మ॥ కులము గ్రోత్రము లంచు దేశ మరరే! ఘోరమ్ముగాఁ జీలదే,
బలముగ గోల్పడి నిన్నభిన్నమయి పల్పాధ ల్భరింపం బ్రజల్?
చలమువీడి చరిత్ర సర్వమును కే సంధించి కూడంగ, జా
తు లవెన్నో యిటవచ్చి కూడవే? నదీతుల్యంబుగా బుద్ధుఁడా!

చ॥ కులము లటన్న హంతువులు గొప్పగఁ జూతురు నూంసర క్తము
 ల్మలమునుమూత్రిముఁజెమట మానిసులస్సమమకాఁగదా! యిక -
 గలదె నిజమ్ము నీదు గుణకర్మలఁ బోలను నీ కులమ్మునక ?
 ఇల గుణకర్మము ల్పుటక నేరకఁ గల్గవుగాదె బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ ద్రావిడు లాఝ్యులు న్యవనదంశును మీదఁ గుమారు లాపయి
 న్భావనసేయ నెందరిట బల్కిమెయి గ్విడి నెత్తికచ్చిరొ!
 యేవ జనింపఁబల్కఁ దగదేరికినైన “మహమ్మదీయులే
 పావన బె రతీయులకు బద్ధ విరోధు”లటంచు బుద్ధుఁడా !

చ॥ ఎఱిగి యెఱింగి నీపయిని నెన్ని యబద్ధము లల్లినం ధరక
 దరమగు నెల్ల దబ్బరలఁ దధ్యముసేయఁగ? “నుర్వి దుఃఖ సం
 హరణముదిక్క ధర్మమున నన్యము నున్న మహత్వమిద్దయే *
 నరమరలేని సత్య మిది”యంచు వచించితిగాదె బుద్ధుఁడా !

మ॥ అరెరే! రాజులపంచజేరి యతిహేయపుం బనులేసేయఁగా
 దొరకొన్నట్టి యధర్ములెందరొ కడు ద్విషమ్ము నొనంచుఁ దా
 మరయ న్జాలకఁ దృష్ణచేఁ దమకుఁ దామాచార్యులై వాద్ధుఁ
 న్నిరుదుంబూని నటంపరే యిలను నీపేరక గటా! బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ నారమొకింతలేని పదిజాలము నూడుచు నిల్లువీడి యే
 గ్రారడి విద్యనొ కఱచి కాలముఁ బుచ్చెడు వారిచేఁ బ్రజ
 ల్లొరముగాఁ బురాకృతపుఁ గోతినిఁ గూలఁగ నుద్ధరింపజే
 ‘కారణధర్మము’ న్నెరపి కార్యమునం బురిగొల్పి బుద్ధుఁడా !

౧॥ అయ్యో, త్రిష్ణయే దు ఖమృతటః మూలాధారిగుంచుం దగ
 ౨యతీం యగ నీవు గర్భమును, దానీర్వీణీ నీ శిష్యులే
 భయముకేక మగుంబుల న్నువరే పాపంబిలం జౌర్వమున్
 దయ యు స్సత్య మహంస శౌచములె త్వద్ధృంబు బుద్ధుడా!

౨॥ ఎవ్వనిచే జనించు జగ? మెవ్వనిలోపల నుండు లనమై?
 యెవ్వనియందు డిందు? బుమేగ్వరుఁడెవ్వఁడు? మూలకారణం
 వ్వ? డనాదిమధ్యలయు? వ్వ? సర్వముఁ దా యైన వాఁ
 ఁవ్వఁడు లేడటంచు భవి న్పడఁ జటితికాదె బుద్ధుడా!

౩॥ “దు ఖము, దు ఖకారణము దు ఖనిరోధము త్నవృత్తికై
 దు ఖము లన్వరించి టతి దూష్యము నయ్యెడు మార్గమంచు, మా
 దు ఖనివారణమునకుఁ దొడగు సత్యములర్చి నల్లె, పో,
 దు ఖముఁ ద్రుంచు మార్గమది దోషిపం’ డని యంటి బుద్ధుడా!

౪॥ “దు ఖము దు ఖకారణము దూరముఁ యఁగ దూరమౌ నలక,
 దు ఖతు లందగుం దురితదారులు కాఁగలరం నఁ దెప్పి, మా
 దు ఖనివారణమ్మనకు దుర్లభము న్నకు దుస్సహమ్ములై
 దు ఖముఁజెంచు నీ ప్రథమ దూష్యము” లంటివికాదె బుద్ధుడా!

౫॥ జన్మపరింపరిం దునుమఁ జాలగుటందుకు పంఠిత్రబువు,
 వ్వన్మము నాజ మంచెఱుంగఁజాలగు మూఱ్ఱులు తా మిక “స్సని
 ర్జన్మముకల్లు గాత్మ”కన శాశ్వతవాదు, భూత్యుగాదివై
 “జన్మము త్రిష్ణ” కంచు భువి జక్క గఁజాటితికాదె బుద్ధుడా!

౯॥ కష్టముఁ దయకే ఫలముఁ గల్గఁగఁ బోదలనే నెఁ జూమా !
 దుష్టుము నఁ దృష్ట యిక ద ఖమునే సమగ్ర మ్మ నిబ్బవిన,
 దుష్టినిఁడంద న పృథ్వయ మ-కిల నా దుముక దే నీవిక్కిన్
 దుష్టికఁ దృష్టకు ష్డిమిగ్రోవనఁ జూపతికాదె బుద్ధుఁడా !

మ॥ కై నులవాంస యంచుఁ గడు ాందనులై తె మా సరింపఁగా
 దాఁదొలంగ నెన్నగును దైన్యము తృప్తను ఁడఁగితివే !
 వాసమత్తురిత్రల నవాంసయె నిదగు సర్మమంచు నీ
 మానను వీడి వ్రాసిరిట గంగ మో సము దయ బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ మూఢులుచేరి కొందరిల 'బాదుఁ డవాంసను బోధఁజేయఁగా
 గాధ నీశీధ మంతటనుఁ గ్రమ్ముకొ నెన్నడ బారి తావని
 న్మూఢ మహమ్మాయు లి' బాడిదఁ స" రటంచుఁ బల్కరే ?
 రూఢ నెఱుంగకుండఁ దెగ రోషముఁ జూపఁగనేమి ! బుద్ధుఁడా !

మ॥ అనవే తొల్లి యజాతశత్రుఁ డొగి నన్యాయమ్ముగాఁ గొనఁగ
 వనిపై నెత్తి ప్రసేనజత్తు నని కాహ్వనించి యెడింపఁగా
 వినఁగా శిష్యులు 'వాడు పాపి యని నిర్వీర్యంబు ని ధర్మ మం
 చను వారిద్ది యెఱుంగఁగాదగును మర్యాద న్వేసన్బుద్ధుఁడా !

చ॥ తిరిగి ప్రసేనజత్తు తగదీయఁగ దెబ్బకుదెబ్బ నీవు న
 త్తరినిఁ శ్రశంసఁపితివి ధర్మజయంబుని యాతనిందగ,
 స్మరియఁగనేమి దుష్టుఁడిల ముందటి గెల్పునీ మీదఁగ్గ్లు దు
 ర్షరమగు నోటమింగని పరాభవ మందఁడె త ను బుద్ధుఁడా !

శా॥ గాంధీగారి క బుద్ధులకు యనుచుఁ బల్కన్విడుచుచే నన్నులే
యంధుఁడొక్కఁడే నమ్మున భళి! యగుందుఁ దాఁ దిగ్గు
నందఱిగఁ దన గొణవిను భువి బరేక 'సంపంగి యన్పిట్ట,
'ద్దంధంబుం గని యుద్భవం జగమునం గాదంబుమే బుద్ధుఁడా!

శా॥ వాంస వాంసఁ టాము బల్కురు కిడు వై యమ్ముగాఁ బల్కురు
ద్వంసంబును పుగ్గరిగ్రు ధర్మము నవిద్య న్ముప్పుటంపెసి యే
వాంసంజేయ వాఁడెవండు యిలపై? వాంసింపరే న్పుల
గ్మాంసం గాఁ బు శాకము లగడయ నీమందు లగ్గా! బుద్ధుఁడా

చ॥ అది యటు లుంచినను నాపడిరంబ శిక్షా మ్ముదా
నుదియును నవియుం డయ నాదట కట్టలు దిల్లినప్పుడే
పదికినిమిందు లక్షలనొ న దముల వడ్రదొక్క జివుల?
'జదివినవానిన్న గాక జాకలి మే'లననట్ల యుద్ధుఁడా!

మ॥ "ఎనయే వాంసను జేయుటదై యిల కేయె వ దము ల్నచ్చిన్?"
అనరే కొందిరు హీనబుద్ధి కరుఁ దృష్టాబద్ధులైయుండియు
ననునే లోకుల తిష్ఠుఁ పట్టగను లజస్విడి సి! నవ్వగా
వినమే బెజ్జముగల్గియుం బగడ గుర్వెందం భళి! బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ వాంసయనంగఁ దృష్టఁ గడు హెచ్చునటు ల్బుజేయు కర్మయే
వాంసయనంగ మానవుల హీనముగాఁ దలపోయుతే నుమా!
వాంసయనంగ నజ్ఞతను హెచ్చగఁ పయు మతప్రసాధమే
వాంసయనంగఁ దోటి ఓలవానుల దోచుటగాదె బుద్ధుఁడా!

శా॥ సమ్యక్ప్రప్తి గతిం మోక్షప్రదం సత్సంకల్పము ల్లలక్షణం
సమ్యక్సాక్షుల నాచు స్మరతము సత్కర్మలం జేయుచు
సమ్యక్రీతిని జపిం గడపుచు స్మర సుఖనా యుక్తుడై
సమ్యక్యగ సమాధిగాంచు స్మృతితో సద్ధర్మము న్నుద్ధుడౌ

౧॥ కనగా సర్వ మనిత్య మీభవిని యిక్కాయమ్మ సైతమ్మ దా
గునగాఁ గొవద మారసిండఁగ నాత్మంబౌట విజ్ఞానమా?
తనకుం దేహము కట్టెను దనుక మీదిన్సంధముల్వీస నం
చనకే నీవది గుర్రెలుంగుటయ సమ్యక్ప్రప్తియా బుద్ధుడౌ!

౨॥ సంకల్పింపరు నీచమానపులిం న్సంఘంబు సేవింఁగా
సంకల్పించియు మధ్యము ల్భులితము గ్నాకించి వెన్కాడ ద
సంకల్పంబులను త్తిము ల్గిరముగా నాధిపగాఁ బూనరే?
సంకల్పంబిక న్నార్థమే యయినఁ గ పండు ల్లదా బుద్ధుడౌ!

ఉ॥ మెత్తని మాటలం జనుల మేలును పెప్పించు నుంఁగావలెన్,
త్తి యనందు న్నార్థమిది చెప్పగరాదల సత్యమేని పో
రితెన్ నొవ్వఁబల్కుటది రీతియె గాదిక కేకింజుమీ!
చిత్తమునందు హాస్య నలు పెప్పగ ధర్మమునూ న ముద్దుడౌ!

చ॥ మివుల దురాగ్రవామ్మొ మితిమీరిన శాంతిమొ చూపరాదు, పో
త్తివిలి దుభాశయందొ గురి దానములందొ చరింపరాదు నూ
గవిసి దురాక్రమంబునకొ కాక విరాగముచేత భిక్షివో
భువినఁ గడంగకే కలుగు పుణ్యఫలంబులు తాము బుద్ధుడౌ!

ఉ॥ సేద్యముఁ జేయువారి కిలఁ జేసెను విత్తన మాయఁగావలె
 వ్యద్యలఁ గల్గవారికయి నెతినము ల్పమిచ్చుఁగాఁదఁట,
 హృద్యముగాఁగఁ బొందుల నీయిల జ్ఞానులఁ జేయుఁగొప్పేశిక
 విద్యయు ఘద్యముం దరుగ విడదు దు ఖ మొకింత బుద్ధుఁడా!

శా॥ వ్యాయా మమ్మది చేయకుండ బలియ, న్వాపండు పో నై ప్రియ కే
 యాయాసమ్మను లేకయున్న నెసిన యీనామరా! యండ్రిలక
 నే యత్నిమ్మనుఁ జేయకుప్పఁ గలదె న్నా సౌఖ్య? మ్మికక
 గ యీకల్పముఁ జేయ జ్ఞానమెటులన్ గాంచంగనో బుద్ధుఁడా?

ఉ॥ కుక్కకుఁ జావబాదినను కొంపల దూరుచునుంగు నాటికై
 మక్కువ నోడ లగ్గది యమానుషశాటను మానవుంకిక
 దక్కిన నీవ రాశివలె ధన్యుమర్వఁగఁ జెల్లునే భువి?
 న్నుకుక్కునఁ దుమ్మివేయ స్మృతి బుద్ధియెటు ల్వికసించు! బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ నూథమటంబు ధర్మమును కొందరు బోధలు, పామరుల్లదే!
 మూ ధ తిల బెంచుఁగాక మరి ముక్కును మాసికొనంగ నేమగుక?
 గాఢసమాధి యందుఁ గడుఁ గాఢముగాఁ దలపోయుటం గదా
 రూఢిగ ధర్మమార్గము రూపణమయ్యెను నెంచ బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ బట్టకుఁ బొట్టకై భువిని బాటది తప్పదు భిక్షుమెత్తుటో,
 మట్టముఁజేసి భూమిక మానుగ సేద్యముఁజేయుటో తగుక,
 గొట్టెట దొక్కటే తరుగు నాటికి భిక్షుము నెత్తఁగా నిటకొ,
 గుట్టుగ జీవికం గడువఁ గోరినభూమియె లేదు బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ భోగముల న్మునిగి కడు పొంపివోఁ బతనమ్ము తప్పుకే ?
రాగముఁబెంచు, స్వమును రావలె న కలంచు, సంతఁ దా
రాఁగల దొక్క దుఖ మిక తాలఁగఁ బోదొ రివ్వయేని పో
భోగమువంటి శత్రువిలఁ బోల్చుగ రే దొక శీన బుదుఁడా

ఉ॥ ఫీరుఁ డిలం గలట్ట యవధు ల్గురుతించి మెలంగుచుండు, పో
భూరి గుణ ధృఢౌట ఒక మూఁగుమాడ్కి భయంపడిండు తె
నేరి, సంకెల ల్లుగ నిన్నవి కొయ్యవి యంతఁతెను
ఘోరముగాఁ దలంచు దు కుండలము ల్పతిఁ బుత్రు బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ సన్యాసు ల్భవి నిష్ప డిల్లువిడి కాషాయమ్ము మైఁనాల్చియున్
అన్యాయముగ విత్తమున్ బడయఁ న నందందు గారాడుచున్
అన్యుజేయు పరిశ్రమన్ దమనై యాశింపరే ? కాక పో
శూన్యహృద్ పరమాత్మఁగోరి యెవడే న్ముష్కించునే ? బుద్ధుఁడా !

శా॥ సన్యాసంబు శక్తిమంతుల నృధా నాశ్శంగఁ బోకుటయే,
సన్యాసంబున స్వార్థదృష్టి నిల దుస్సంపాదన న్మానుటే
సన్యాసంబున సంఘసేవకయి సత్కాంగత్యమున్ జేయుటే
సన్యాసంబున సర్వుల సమముగాఁ జాటించుటే బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ భావములెన్నియో భువినిజైఁచి మానవులన్ గలంచు, నా
భావములందుఁగొన్నియె స్వభావములెచను, నందునున్ భళీ!
భావనసేయఁదగ్గ వొకపాలయి యుండును, వానిలో మముం
బ్రోవఁగఁజాలునెన్ని ? యవి బుద్ధినిగాదె జనించు బుదుఁడా !

ఉ॥ ఒంటరిపాటు మేలిలను నోజముతాఁ జెడగుండ నుంటకై,
 కుంటరి స్నేహమెల్లఁ జెగుఁగోవల కీడ్చుటకై యగుంజుమీ
 యొంటిగ యోచన న్నలుప నోప్పనుగాకొక మూర్ఘునిం ధరిన్
 జంటగఁ జేసిొన్నఁగు శక్తియు నాశమునొందు బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ హేతువులేని కార్యమును, పే యముకానిది స్వార్థచింతయున్
 బూతము కాని పుణ్యమును, పుత్రులఁగూర్చిన లోకసేవయున్
 శీతములేని చందనముఁ జిత్తులంబున శాంతిలాభమున్
 బోతును వీడు పెంటియును భూమి నెటకొగనరావు బుద్ధుఁడా!

మ॥ మనసే మా లము శోకమంతటికి ధర్మంబుల్లరంగల్ల నా
 మనసే కారణ, మొందు కాదు నును! కాగుం బల్మవాద్బు ధృహ
 మ్మనఁగాఁ జెల్లునన్నీ భావములె, ద్రివ్యంబందు లేదొక్కఁడు
 న్మనవే పేరులు వేయి పుట్టగొడుగులొడ్డిం ధరిన్ బుద్ధుఁడా!

చ॥ మనమున కల్మషం బునిచి మాటల నాడిన దు ఖమింకఁ దా
 ననయము చెంటనంటు భవి నాదట స్వామి నామముంబలెన్,
 ఎనయగు దు ఖమంతమున నెగ్గిగు చేష్టలఁ జేయ నేరికొ
 గనరథ చక్రము వ్రియము కాళ్ళను విడనియట్లు బుద్ధుఁడా!

శా॥ ఆకాశంబున రెక్కలన్నెగురినీ, యభిన్మునుంగంగనీ,
 యేకానంగల కొండ గహ్వరమునందే సూలచోడాగనీ,
 నీ, కోపంబున నైన నొక్కచెడుఁదాఁ జీయంగ నేవారికిన్,
 'లాకేత్విమ్మును దాకుకొమ్ము నరయన్ లాభమ్మిలన్ బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ తప్పది చేయుచుండుటయు దానుడనంటయు మానవాళికి
 న్నొప్పునో చేయరానిపని కొఱిసిన దిప్పునె దుష్ఫలంబు తాఁ
 జెప్పుము బ్రహ్మయైన నిలఁజేసిన తప్పనుఁ ద్రుంపఁగల్గునే
 చొప్పది తప్పినం పుటము సొట్టనుఁ దీయఁగనె నో బుద్ధుఁడా

శా॥ ఈలోకమున శ్రితప్పదన నేనేదోషముంజేసిన
 న్నలోకములకోడ నేమిపనియో ఆమెట్ట వేదాంతులు
 న్నాలోకమునుఁగోరి చేయు తపమాశంజంపునే యింక వా
 రేలోకమున కేగినం దొలఁగునే యిందు ఖమో బుద్ధుఁడా

శా॥ ఆమాటన్నను ముక్కుబట్టుకొనఁగా నాయాప్రమద్ధు ల్వైస
 న్నామిదంబడ జాతు 'రీయాలను గా గాగీశులక బలుంగే
 మేమోచేసియు శిక్షలేకఁగడు హాయింబొంది వింతురం
 చే మండ్నుక ధర్మసూక్ష్మ మదె యం చే జెప్పెదఁ న్నప్పఁడా

ఉ॥ చిత్తమలంబు జనులుచేసెడి దాన శునర్థకమైయకాఁ,
 గొత్తముఁ జేతఁబట్టుకొని బొంగురువోవఁగ గొంతుకకదగక
 జెత్తిదేగిపోవ రొదజేయఁగ నేమిఫలంబు గల్గుఁ దా
 జిత్తము మాత్రమేదో యొక చెత్తవయి న్నిలువంగ మిద్ధుఁడా

ఉ॥ ఈయిలఁగల్గు భాగ్యముల నెల్లనుఁ గోరి దురాశచే జను
 శ్రేయిబవ ల్కమించి పలురీతులఁ గిందును మీదు నె చునుక
 బోయెడు దానికై మిగులఁ గొక్కుచుఁ బోరుచుఁమోడటం భళి
 వేయి శుభమ్మున్న నొకవీముఁ గానరుకాదె బుద్ధుఁడా

శా॥ నేనంచు న్నొక గోడఁ గట్టుకొని యీ నన్నదే శాశ్వతం
వానంచు గడు భ్రాంతిఁజెంది, మివుల న్నారాటముం గొంది, నా
యానందమైకొ మాయమై చునఁగ, నాయాదు ఖభారమ్ముచేఁ
జునంజాలను 'సంపదర్శము' గానీ! కాసంతయు బుద్ధుఁడా!

శా॥ నేను న్నేనని నక్కుటేలనొకదా! నెన్న నేమోతగ
న్నీనాయెజ్జలు తేల్చి చెప్పగలర? నీకంటె పేరన్న వి
జ్ఞానమ్మొక్కఁడు దక్కనింకఁగలదే జాతమ్మనొ భేద మా
పై నాకు న్మరి నీకు బిండమున రూపంబందును? బుద్ధుఁడా!

శా॥ నీవు న్నేనను తారిత్ర్యమేకదా నీవన్న విన్నాణమ
నాభవ, మృద్ధి యవిద్యఁగాదె బలియు నెబ్బపై నిగాఠింపులక
జవంబోవ దెదెపు దుష్టగుగు నే నంగత్యము న్నీడి, యే
వేవోగొంకెమకొక్కల గ్బదచి జీవింప న్వలె న్బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ ఆత్మయనంగ సంస్కృతమునందున నేనను మాటకు న్నమి
మాత్మ పదార్థమొంగు కలదా, యెటనైనను రూపవంతిమై
యాత్మకై యర్థమెద్దియునునైన స్ఫురింపని యప్పడింక వి
శ్వాత్మయదేడ? న్మునును వాక్కును వేరెటుగాను? బుద్ధుఁడా!

ఉ॥ 'ఏ'నన నొక్కభావమన నెట్లది నిత్యమగు? నిరంతర
మైననుచు న్మనుష్యుఁడెల నెన్నియొమారులు పల్కుఁగాదే యీ
నేను జ్ఞానము న్నొకటే? నేనన రూపమొ, నెదనొ, నువి
జ్ఞానమొ, సంజ్ఞయొ, మరియు సంస్కృతియొయగుచుండుబుద్ధుఁడా!

శా॥ ఏనే లేవపుడింక గాదిచునగా నేమున్నదో యిచ్చటన్ ?
దానిన్ దీనినిగోరి యత్నమున నద్దాం న్వసందెచ్చి యా
పైగం దానిని రక్షసేయుకొఱకై వాల్లెన్నియో సెచియున్,
బోనీకుండంగ నాప నెట్లు ? కడుదుర్బోధమ్ము సూ బుద్ధుడా !

ఉ॥ స్కంధము లైదును న్నరయఁ జాల నుత్త్యముకాటఁజేతఁ ద
ద్బంధము లూడఁదన్న యిహగ ధల గ్నాటిఁ బారఁద్రోలఁచె
సంధనము ల్పూతాశినున కీవలకు న్వేస లగి వేయఁగా
సంధుడుగాడె తె నిమిషాని నగ్రణి యయ్యు బుద్ధుడా !

శా॥ 'నేనే లేద' కాదే నీవు నెపుడు నేన నన్నమాట న్వశీ ?
తేనేనే చెటనే చర్చలఁ గడుం దీవమ్ముకా పట్టులం
దైనకా 'బల్కు తథాగతుం డతఁచి రుద్ధాత్ముడవై నీమమున్
బోనీకె గుడిఁగుచ్చియుంటివిట నీ బోధ్యంగము ల్బుద్ధుడా !

మ॥ తనకైయెంగ నరాధమైన నొకటే ధర్మమ్ముఁ దాఁదప్ప నే
నొనగూడన్వలె భాగ్యభోగ్యములు తా, మూరన్వలెక సౌఖ్యము
ల్లనముం దాన్యముఁ గట్టఁబెట్టఁ గొడు కాధార మృగుంగాత నా
కనుచున్ గోరినెవండు ? వాద యగున్నర్హత్వమో బుద్ధుడా

శా॥ నా పెండ్లాముకు నల్లపూసయినఁ గాన న్రాదె యన్ జింతయు
న్నాపుత్రు ల్నిరు పెదలయిన నెలుల న్నా పెరు రాణించెడి,
న్నోపెట్టెల్వడి వట్టిపోషఁగ నకన్నామాట యేర్పిందుర్
ద్దాపమ్మది దురాశయం చనవె నీ ధర్మమ్మునన్ బుద్ధుడా !

మ॥ ప్రతివాఁడొక్క కుటుంబము న్నలిపి దర్పంబు న్నెఱింగింపఁగా
 సతివేగమ్మునఁ గయ్యఁము లెఱిగి యాయాసమ్ముఁ గల్పింపవే ?
 సత్యించు నుత్తులంచు సంకుచిత సంనారమ్ము నిర్మించి ప
 ల్లెత్తం బొందగఁనెల ! దుష్ప్రథిలవే వీడందగు నుద్ధృఁడా !

శా॥ తుష్టిస్వీడి స్వయమ్మగాఁ బ్రజలు సంతృప్తం బ్రశంసించుచున్
 “ఇష్టంబున్న పదార్థము స్వయితము న్నొచ్చెనఁ సదెక్కదే ?
 కష్టంబు న్నెఱవఁట పోవుటకునై కామంబుల స్వీడుడి,
 నష్టంబౌ నల న్నమ్ము”న్న నెద రిజ్ఞ నమ్మునన్ బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ ఇష్టముగల్గినన్ భువి యెక్కుడుగాఁ దింజాలరేరునున్
 గష్టము దాటఁ గొనుటయుఁ గామమె, దాని పీడిఁ గష్టపశా
 నష్టము గాఁగఁబోదిలను నామీముదక్క నికెదియుం జూచి,
 తుష్టియుఁ దృప్తియుం జనుల దుఃఖముఁ దీర్పఁగరేవు బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ వాపముల్ని బోవిడిచి, భావమునన్ బరిశుద్ధుఁడైనచో
 గాఢదలంబులేవిను నర్హుడం చన నోవు వాని బో
 ఆపయిఁ బుణ్యమొక్కటయ యాతనికిందగు కార్యపశాటచే
 గ్రాపయిసిల్చి దీనుల కుపాయము ప్పచు నేవు బుద్ధుఁడా !

ఉ॥ పాపముఁ జేయకుండుటయుఁ బాయకఁ బుణ్యముఁ జేయుచుండుటయున్
 లోపల ద్వేషమోహములు లోభమనంబడు చిన్మలంబున్
 దోషఛనీకయంగుటచు దుఃఖనివృత్తికి నీదుమార్గపశా
 పాపముఁ బుణ్యమొక్కటనఁ బండిత మూర్ఖులుకారె బుద్ధుఁడా !

చ॥ రయమున వీడఁగావలయు రాజ్యము నేని యధర్మమైనచో
భయమదిలేదు తృప్తయను భారము డించగ నంచు బలకరే!
నియమితి కర్మల స్వగుణ నీతితొలంగు నటంచు గీతలు
న్నియమముజేయు, వానినిల నీమముసేయునదేదో? బుద్ధుడా!

శా॥ గీతాగ్రంథ మనంగ సర్వలొకటే గీర్వాణముం జూపుచున్
'బాతాఘాని' గడంగి పల్కుదుమి 'శాబాసం చు నోరూరిగన్
బాతాశమ్మును ద్రవ్వియె తనగు, దద్వైరుధ్యము దీర్పఁగా
జేతం గాదల బ్రహ్మకెనియనుచున్ జెప్పంగ న బుద్ధుడా!

శా॥ ధర్మవ్యాధుడనంగ నొక్కఁడిలఁ దా ధర్మాబు రక్షింపఁగాఁ
గర్మవ్యాధుఁడు మాంసప ర్తకమునన్ గాలమ్ము దాబుచ్చుచున్
“ధర్మంబన్న నిలంగలట్టి యెవఁడో దాఁ జంపకుంజే నుమీ,
మర్మమిది” యటంచుఁ నెప్పె నది నీమార్గింబె! నీ, బుద్ధుడా!

చ॥ తగవది కానిపింపఁగనె ధారుశి 5 యిద్దు చేరి పెద్దరై
తగవుకుఁ గారణమ్ముగని ధర్మమునెప్పెడి దమ్ముకేక, నీ
తగవులె తప్పటంచు నొక దండుగ తీరుపు నిచ్చిపోవరే!
తగవులఁ జంపఁగల్గు నిల ధర్మము ధైర్యము, రెండె మద్దుడా!

ఉ॥ మార్పును గొందు నిజగతి మారనిదేది లభించు పో కినన్
ద్వూర్పుకుఁబోవు వాని కిలఁ దోడగు నెట్లు పశ్చిమంబు తా?
నార్పఁగఁ గోరి ద. ఖముల నాశ్రయమండఁ దపంబులన్ భవీ!
తీర్పఁగ దుర్లభంబులవి తీవ్రమగుం ద్విగుణమ్ము బుద్ధుడా!

ఉ॥ సర్వ మనిత్య మెనపును శాశ్వతిమెట్లగు నాత్మ యిబ్బువి? బర్హములన్న పుచ్చ మరి పండునె యిక్ష్మవనమ్ము తా, భళ! యుర్విని సర్వము క్షణి మూర వాదిములేల? నెల్లరుక గెర్వము విడి ధర్మమును గాంచదగు భువి వేగ బుద్ధుడా!

చ॥ ట్రాక మటంచు నీవన నశాశ్వతమం చిల శిశువుండు తా వణిజుల గ్రోగుజేసి గరువం బు జెప్పడే? రాజు పల్కగ్ గణు తిక భృత్యుడట్ల యనగల్గునె మూల్యము విసమంత? తా మగు మరమ్మలు న్మరియు మోన్యముల న్నమగార్ప బుద్ధుడా!

ఉ॥ సర్వ మనిత్యమంచు భువిజాటగ నీ పలనాగు శంకరుం శుర్వి యసత్యమంచు గడు నుద్ధతిబక్క, జంబొకండు కే బర్విడిరాగ గారెచని, భ్రాంతిమునింగియు లబ్ధవీడి, తా సర్వము మిద్యయంచు గన గడ వాద మికెల? బుద్ధుడా!

ఉ॥ దేహ మనాత్మ మంచు భువి దెల్లముజేయగ నీ, విక భళ! సోహమునంచు శింకరుగు శోకమయంబగు నిజ్జగంబు దా మోహమునందుమించి క మోసమునేయ? యాత్మసత్యముక దేహము మిథ్యయైన గడతేరునె దు సము మాకు? బుద్ధుడా!

ఉ॥ దేహమువోలె నాత్మయును దీరుచునుగు శ్రాక్షణమ్ము ద స్సోహమున న్మనింగి యిక ముక్కును మూసుక సర్వకాలముక సోహమునంచు నెంచినను శోకము మాయన? దుర్భిమమ్ము సం దేహమువీడి శోక్కుడగు ధీరత నీదగు శోభ బుద్ధుడా!

మ॥ ఎఱుగంజాలరు మూఁమానవులు తామేమేమి యూహించినన్
 దిరుగంజాలవు దు ఖముల్వెనుకకున్ దీనమ్మున్ తాపము
 ల్కరిసింపంగ నశి క్తము, స్వామికం గల్పె ల్లహంపంగ లే
 వరయం దృష్టనుఁగూల్చఁగాదె తొలగున ధు ల్వెసకే మధ్మఁడా?

శా॥ తృష్ణాజన్మపరంపరం దునుమఁగా దృష్టి స్మరిల్చందగున్
 గృష్ణాయందు స గాభజించినను నా యూత్తైన క్షీణించునే?
 సూక్ష్మింభావము వీడి యింక వెన నాదు ఖంబుఁ బోఁ ద్రోలగన్
 దృష్టిం జంపఁగఁ బూనునొందు నిదె సందృష్టిన్ గురూ! మధ్మఁడా!

చ॥ పరముగిరమ్ము లేదొచు భావన సేయఁగ నొగ్గుపూజయు
 స్మరిణయు నిష్ఫలమ్ములను మర్మమెఱింగి చరితునింక నా
 మరణము నీరు ధర్మమున మానవజాతి సముద్ధరింపనే
 దిరముగ నా ససేసి యిదె దీక్షఁదగి న్వహయింతు బుద్ధుఁడా!

చ॥ గరువము వీడి కాననగు గారివమొప్పున్ నీదు ధర్మమున్
 బరువది తగ్గిపోదు భువి భారత భూమి కొ కింతయు న్నికన్
 గర మభివృద్ధి జెంది కను గాఢమగున్ ధరి నీదు కీరియే
 వరమయి నేటికిందనరు, వ్యాసుఁడు నీశుఁడుఁగారు బుద్ధుఁడా!

